

MIHÁLY ALÁSZÁLLÁSÁNAK KORA

ÉN, AKI az Urantiai Közteslények Egyesült Testvériségének tizenkét tagjából álló s a rendünk elnöklő fejének és a feljegyzési Melkizedeknek az együttes támogatását élvező bizottság felügyelete alatt működöm, az a másodfajú közteslény, aki egykor András apostol mellé volt kirendelve, én vagyok felhatalmazva a názáreti Jézus élettörténetéről szóló beszámoló rögzítésére, ahogyan azokat az eseményeket a rendembeli földi teremtmények észlelték, és ahogy azokat később részlegesen feljegyezte az átmeneti gondnokságom alatt állott emberi társam. Tudván, hogy a Mestere mennyire gondosan kerülte azt, hogy feljegyzéseket hagyjon hátra, András következetesen elnevezte, hogy az írott beszámolóit sokszorosítsák. A Jézus többi apostola részéről megnyilvánuló hasonló hozzáállás nagyban hátráltatta az evangéliumok megírását.

1. A KRISZTUS UTÁNI ELSŐ SZÁZAD NYUGATI VILÁGA

¹ Jézus nem valamiféle szellemi hanyatlást mutató korszakban jött el e világra; megszületésekor az Urantia a szellemi gondolkodás és a vallási élet olyasfajta megújodását élte át, amelyet sem az egész korábbi, Ádám utáni történelme, sem bármely későbbi korszak óta nem látott. Mihálynak az Urantián való megtestesülése idején a világ a Teremtő Fiú alászállásához olyan kedvező körülményeket kínált, amilyenek sem korábban, sem azóta soha nem álltak elő. Épp az ezen idők előtti századokban terjedt el a görög műveltség és a görög nyelv nyugaton és a Közel-Keleten, és a zsidók, lévén levantei emberfajta, természetükben részben nyugatiak, részben keletiek, kiválóan alkalmasak voltak e műveltségi és nyelvi körülmények kihasználására ahhoz, hogy egy új vallás hatékonyan elterjedhessen keleten és nyugaton egyaránt. Ezen igen kedvező körülményeket tovább javította a rómaiaknak a földközi-tengeri világ feletti türelmes politikai uralma.

² A világhatásoknak e teljes keveredését jól példázza Pál tevékenysége, aki a vallásos műveltségben a héberék hébere volt, a zsidó Messiásról szóló evangéliumot hirdette görög nyelven, s közben ő maga római polgár volt.

³ A Jézus korabeli polgárosodott társadalomhoz foghatót addig, illetőleg azóta sem láttak a nyugati világban. Az európai polgárosodott társadalom egy rendkívüli hármas hatás alatt egyesült és hangolódott össze:

⁴ 1. A római politikai és társadalmi rendszer.

⁵ 2. A hellén nyelv és műveltség — és bizonyos mértékig a görög bölcsélet.

⁶ 3. A zsidó vallási és erkölcsi tanítások gyorsan terjedő befolyása.

⁷ ¶ Jézus megszületésekor az egész földközi-tengeri világ egy egyesített birodalmat alkotott. A világtörténelemben először kötötték össze jó utak a számos nagyobb központot. A tengereket megtisztították a kalóztól, és a ke-

reskedelem és az utazások nagy korszakának gyors kibontakozása zajlott. Az utazások és a kereskedelem szempontjából Európa egészen a Krisztus utáni tizenkilencedik századig nem élvezhetett újra ilyen kedvező időszakot.

⁸ A görög-római világ belső békéjétől és felszínes jólététől eltekintve a birodalom lakóinak többsége mocsokban és szegénységben tengődött. A kis létszámú felsőbb osztály gazdag volt; a nyomorult és elszegényedett alsóbb osztályba tartoztak a közemberek. Azokban az időkben nem volt boldog és jómódú középosztály; annak megjelenése csak a római társadalomban kezdődött el.

⁹ A terjeszkedő római állam és a pártus állam közötti első küzdelmek az akkori időkhöz viszonyított közelmúltban úgy alakultak, hogy Szíria a rómaiak kezére jutott. Jézus korában Palesztina és Szíria a jólét, a viszonylagos béke, valamint a kelettel és a nyugattal létesített, kiterjedt gazdasági kapcsolatok időszakának örvendett.

2. A ZSIDÓ NÉP

¹ A zsidók annak a régebbi szemita fajtának a részét képezték, mely magába foglalta a babiloniakat, a föníciaiakat, valamint a rómaiak újabb ellenségeit, a karthágóiakat is. A Krisztus utáni első század első részében a zsidók voltak a szemita népek legbefolyásosabb csoportja, és úgy alakult, hogy éppen ők foglaltak el egy hadászati szempontból különösen fontos földrajzi helyzetet a világban, onnan nézve, ahogyan azt akkoriban irányították és ahogyan annak kereskedelmét szervezték.

² A híres ókori világ nemzeteit összekötő főbb útvonalak áthaladtak Palesztinán, mely így három földrész találkozóhelye, illetőleg útkereszteződése lett. Babilónia, Asszíria, Egyiptom, Szíria, Görögország, Pártusföld és Róma utazói, kereskedői és hadseregei egymás után vonultak át Palesztinán. Már időtlen idők óta számos keleti szállítási útvonal haladt át e vidék valamely részén a Földközi-tenger keleti végén lévő néhány jó tengeri kikötő felé, ahonnan hajók vitték tovább rakományukat a nyugat minden tengerparti vidékére. És ennek az áruforgalomnak több mint a fele szelte keresztül a galileai Názáret kis városát vagy haladt közvetlenül mellette.

³ Bár Palesztina volt a hazája a zsidó vallási műveltségnek és az volt a kereszténység szülőföldje is, a zsidók idegenként éltek a világban, sok nemzetnél laktak és a római és a pártus állam minden tartományával kereskedtek.

⁴ Görögország nyelvet és műveltséget adott, Róma építette az utakat és egyesített egy birodalmat, de a zsidók szétszóródása, valamint a római világban mindenfelé elszórtan fellelhető, több mint kétszáz zsinagógájuk és a jól szervezett vallási közösségeik jelentették azokat a műveltségi központokat, amelyekben a mennyország új evangéliumát befogadták, és ahonnan később az a világ legtávolabbi részeibe is elterjedt.

⁵ Minden egyes zsidó zsinagóga megtúrta a nem-zsidó hívek csoportját, a „hívó” vagy „istenfélő” embereket, és Pál az áttértek e csoportja köréből térítette a kereszténységre az első hívek zömét. Még a jeruzsálemi templomnak is megvolt a maga díszes udvara a nem-zsidók körében. Igen szoros kapcsolat volt Jeruzsálem és Antiókhia műveltsége, kereskedelme és istenimádása között. Pál antiókhiai tanítványait hívták először „keresztényeknek”.

⁶ A zsidó templomi istenimádás Jeruzsálembe való összpontosítása szintén hozzátartozott az ő egyistenhitük továbbélésének titkához, de idetartozott a minden nemzet Istenére és a minden halandó Atyjára vonatkozó új és teljesebb fogalom kialakításának és a nagyvilágban való elterjesztésének ígérete is. A jeruzsálemi templomi szolgálat egy vallási műveltségi felfogás továbbélését jelentette, szemben a nem-zsidó nemzeti legfőbb urak és fajüldözők sorozatos elbukásával.

⁷ ¶ A korabeli zsidó nép római fennhatóság alatt élt, mégis komoly mértékű önkormányzatiságot élvezhetett, és mivel az emlékezetükben éltek azok az akkoriban még csak közelmúltbeli megszabadulási hőstettek, melyeket Júdas Makkabeus és az ő közvetlen utódai vittek véghez, izgatottan várták egy még nagyobb megszabadítót, a régóta várt Messiás bármelyik pillanatban való megjelenését.

⁸ Palesztina, a zsidók királysága mint félig független állam túlélésének titka a római kormányzat külpolitikájában rejlett, mely külpolitika arra törekedett, hogy fenntartsa az ellenőrzést a Szíria és Egyiptom közötti palesztinai kereskedelmi főútvonal felett, valamint a kelet és a nyugat közötti szállítási útvonalak nyugati végállomásai felett. Róma nem akarta, hogy bármiféle hatalom emelkedjék a Levantéban, mely útját állhatta volna az e vidéken való későbbi terjeszkedésének. A szeleukida Szíria és a ptolemaioszi Egyiptom egymással való szembeállítását célul tűző fondorlatos politika megkívánta Palesztina, mint különálló és független állam megerősítését. A római politika, vagyis Egyiptom legyöngítése és a szeleukidák fokozatos meggyengítése a megerősödő Pártusföld előtt, a magyarázat arra, hogy miért történhetett meg, hogy a zsidók maroknyi és gyenge csoportja néhány nemzedéknyi időn keresztül képes volt megőrizni a függetlenségét mind a szeleukidákkal szemben északon, mind pedig a ptolemaioszokkal szemben délen. A környező és erősebb népek politikai uralmától való váratlan szabadságot és függetlenséget a zsidók az ő „választott nép” voltuk tényének, Jahve közvetlen beavatkozásának tulajdonították. E faji felsőbbrendűségi beállítottság annál jobban megnehezítette számukra, hogy elviseljék a római fennhatóságot, amikor az végül elérte az ő földjüket is. De a zsidók még e szomorú órán sem voltak hajlandók megérteni, hogy az ő világküldetésük szellemi, nem pedig politikai.

⁹ ¶ A zsidók szokatlanul nyugtalanok és gyanakvók voltak Jézus korában, mert akkoriban egy kívülálló uralkodott felettük, Heródes, az edómi, aki azáltal kaparintotta meg a Júdea feletti fennhatóságot, hogy megkedveltette magát a római uralkodókkal. És bár Heródes hűségesnek

mondta magát a héber szertartási előírásokhoz, mégis számos idegen istennek is építtetett templomot.

¹⁰ Heródes baráti kapcsolatai a római uralkodókkal tették a világot biztonságossá a zsidó utazók számára és ez tettet engedett annak, hogy a zsidók egyre mélyen behatoljanak a római birodalomnak és a szövetséges idegen nemzeteknek még a legtávolabbi területeire is és elvigyék oda a mennyország új evangéliumát. Heródes uralkodása nagyban hozzájárult a héber és a hellén népek további keveredéséhez is.

¹¹ Heródes építtette Cezárea kikötőjét, mely még inkább segítette Palesztinát abban, hogy a polgárosodott világ keresztútjává váljon. Heródes Kr.e. 4-ben halt meg, és fia, Heródes Antipász kormányozta Galileát és Pereát Jézus ifjúkorában és segédkezésének ideje alatt egészen Kr.u. 39-ig. Antipász az apjához hasonlóan nagy építő volt. Újjáépíttette Galilea számos városát, beleértve Szeфорisz fontos kereskedelmi központját is.

¹² A jeruzsálemi vallási vezetők és a rabbinikus tanítók nem valami nagy jóindulattal viseltettek a galileaiak iránt. Jézus születése idején Galilea inkább volt nem-zsidó, mint zsidó.

3. A NEM-ZSIDÓK KÖREI

¹ Bár a római állam által biztosított társadalmi és gazdasági feltétel nem a legmagasabb szintet képviselte, az általános béke és fellendülés kedvezett Mihály alászállásának. A Krisztus utáni első században a földközi-tengeri világ társadalma öt jól meghatározható rétegből állt:

² 1. *A nemesség.* A pénzzel és hivatali hatalommal rendelkező felsőbb osztályok, a kiváltságos és uralkodói csoportok.

³ ¶ 2. *Az üzleti csoportok.* A nagykereskedők és pénzváltók, a kereskedők — a nagybani árubehozattal és kivitellel foglalkozók — a nemzetközi nagykereskedők.

⁴ ¶ 3. *A kis létszámú középosztály.* Bár e csoport valóban kis létszámú volt, azért nagy befolyással rendelkezett és ők alkották a korai keresztény egyház erkölcsi gerincét, mely arra bátorította e csoportokat, hogy folytassák a különféle mesterségeiket és kereskedelmi ügyleteiket. A zsidók közül sok farizeus tartozott a kereskedők ezen osztályába.

⁵ ¶ 4. *A szabad bérmunkások.* E csoportnak kevés vagy semennyi társadalmi rangja sem volt. Bár a szabadságukra büszkék voltak, nagy hátrányt szenvedtek, mert a rabszolgamunkával való versenyre kényszerítették őket. A felsőbb osztályok megvetéssel tekintettek rájuk, úgy tartották, hogy a „szaporodási célok” kívül semmihez sem használhatók.

⁶ ¶ 5. *A rabszolgák.* A római állam népességének felét rabszolgák tették ki; sokuk felsőbbrendű egyed volt és gyorsan megtalálta a boldogulás módját a szabad bérmunkások, sőt a kereskedők köreiben. A többség azonban közepszerű vagy rendkívül alacsonyrendű volt.

⁷ A rabszolgasorba vetés, még a felsőbbrendű népeké is, a római katonai hódítások sajátja volt. Az úr hatalma a rabszolgája felett korlátlan volt. A korai keresztény egyház

nagyobbrészt az alsóbb néposztályokból és e rabszolgákból állt.

⁸ A felsőbbrendű rabszolgák gyakran kaptak munkabért és a keresetük megtakarításával megválthatták a szabadságukat. Sok ilyen felszabadult rabszolga szerzett magas állami, egyházi és üzleti tisztséget. És e lehetőségek miatt volt a korai keresztény egyház oly elnéző a rabszolgaság e módosult formájával szemben.

⁹ ¶ A Krisztus utáni első században nem voltak általános társadalmi problémák a római birodalomban. A népesség nagyobbik hányada úgy tekintett önmagára, mint akinek a helye abban a csoportban van, ahova történetesen megszületett. Az ajtó mindig nyitva állt, melyen át a tehetséges és ügyes egyének felemelkedhettek a római társadalom alsóbb rétegéből a felsőbbbe, de az emberek általában elégedettek voltak a társadalmi helyzetükkel. Nem voltak osztálytudatosak, és nem is tekintettek úgy ezekre az osztálykülönbségekre, mint igazságtalan és rossz dologra. A kereszténység semmilyen értelemben nem volt az elnyomott osztályok nyomorúságának enyhítését célul tűző gazdasági mozgalom.

¹⁰ Bár a nők több szabadságot élveztek a római birodalom szerte, mint a korlátozott mozgásterű helyzetükben Palesztinában, a család iránti elkötelezettség és természetes ragaszkodás a zsidók körében messze meghaladta a nem-zsidó világot.

4. A NEM-ZSIDÓ BÖLCSELET

¹ A nem-zsidók erkölcsi szempontból némiképp a zsidók szintje alatt álltak, azonban a nemesebb nem-zsidók szíve gazdag táptalaja volt annak a természetes jósnak és eredendően meglévő emberi odaadásnak, melyben a kereszténység magja kicsírázhatott és az erkölcsi jellem és a szellemi fejlődés bőséges termését hozhatta. A nem-zsidó világot akkoriban négy nagy bölcselet uralta, melyek mindegyike többé-kevésbé a görögök korai platonizmusából eredt. E bölcseleti tanodák az alábbiak voltak:

² 1. *Az epikureusi.* E bölcseleti tanodát a boldogság keresésének szentelték. A jobb epikureusiak nem szerették az érzéki kicsapongásokat. Legalább e tantétel segített a rómaiaknak megszabadulni a végzethit egy halálosabb formájától; azt tanította, hogy az embereknek tenniük kell valamit a földi helyzetük javítása érdekében. Hatékonyan küzdött a tudatlan babonáság ellen.

³ ¶ 2. *A sztoikus.* A sztoicizmus a tehetősebb osztályok felsőbbrendű életfelfogása volt. A sztoikusok hittek abban, hogy az egész természetet egy szabályozó Értelme-Végzet uralja. Azt tanították, hogy az ember lelke isteni; hogy az a fizikai természetű rossz testbe van bezárva. Az emberi lélek azáltal nyerheti el a szabadságát, hogy összhangban él a természettel, Istennel; így az erény elnyeri a maga jutalmát. A sztoicizmus a magasztos erkölcsiség, az eszményképek olyan szintjére emelkedett, melyre egyetlen tisztán emberi bölcseleti rendszer sem jutott el azóta sem. Bár a sztoikusok azt állították, hogy ők az „Isten gyermekei”, nem tudták megismerni és ezért nem is találták meg

öt. A sztoicizmus megmaradt bölcseletnek; sohasem lett belőle vallás. A követői törekedtek elméjüknek az Egyetemes Elmével való összehangolására, azonban nem tudtak úgy tekinteni magukra, mint egy szeretetteljes Atya gyermekeire. Pál erősen hajlott a sztoicizmusra, amikor azt írta, hogy „megtanultam, hogy megelégedjem azzal, amim van”.

⁴ ¶ 3. *A cinikus.* Bár a cinikusok a világszemléletüket az athéni Diogenészhez vezették vissza, a tantételük jelentős részét Makiventa Melkizedek tanításainak fennmaradt elemeiből nyerték. A cinizmus korábban inkább volt vallás, mint bölcselet. Legalábbis a cinikusok demokratikussá tették a vallásbölcseletüket. A földeken és a vásártereken folyamatosan hirdették azt a tantételt, hogy „az ember képes volna megmenteni önmagát, ha akarná”. Egyszerűséget és erényt hirdettek, és azt, hogy az embereknek félelem nélkül kell szembenézniük a halállal. E vándorló cinikus tanhirdetők sokat tettek a szellemileg kiéhezett népességnek a későbbi keresztény hitelesítői számára való felkészítése érdekében. A nyilvános tanítási tervük nagyrészt Pál leveleinek mintájára és annak jellege szerint alakult.

⁵ ¶ 4. *A szkeptikus.* A szkeptizmus kijelentette, hogy a tudás hamis dolog, és hogy a meggyőződés és a bizonyosság lehetetlen. Ez tisztán negatív hozzáállás volt és sohasem terjedt el széles körben.

⁶ ¶ E bölcseletek félig vallási jellegűek voltak; gyakran voltak éltető, erkölcsi és nemesítő jellegűek, azonban rendszerint meghaladták a köznép szintjét. Talán a cinizmus kivételével az erősek és a bölcsek életfelfogásai voltak ezek, nem pedig az üdvözülés vallásai, melyek már a szegényeknek és az elesetteknek is szólhattak volna.

5. A NEM-ZSIDÓ VALLÁSOK

¹ A megelőző korszakokban a vallás mindig is főként a törzs vagy a nemzet ügye volt; nem gyakran vált az egyén érdeklődésére számot tartó üggyé. Az istenek törzsi vagy nemzetiek voltak, nem személyesek. Az ilyen vallási rendszerek kevés teret hagytak az átlagember egyéni szellemi vágyainak kielégítéséhez.

² Jézus idejében a nyugati vallások közé tartoztak a következők:

³ 1. *A pogány tiszteletfajták.* Ezek a hellén és a latin mitológia, hazafiság és hagyomány keverékét alkották.

⁴ ¶ 2. *Császárimádás.* Az embernek az állam jelképeként való ezen istenítését erősen helytelenítették a zsidók és a korai keresztények, és emiatt a római kormányzat kegyetlenül üldözte mindkét egyházat.

⁵ ¶ 3. *Csillagjóslás.* E babiloni áltudomány a görög-római birodalomban fejlődött vallássá. Még a huszadik századi ember sem szabadult meg teljesen e babonás hiedelemtől.

⁶ ¶ 4. *A rejtelevallások.* Egy ilyen szellemileg kiéhezett világra tört rá a rejtelevallások hulláma, az új és különös levantei vallások halmaza, melyek magukba bolondították a köznépet és egyéni üdvözülést ígértek nekik. E

vallások gyorsan a görög-római világ alsóbb néposztályainak elfogadott hiedelmeivé váltak. És sokat tettek a jóval felsőbbrendű keresztény tanítások gyors elterjedésének előkészítése érdekében, melyek egy fenséges Istenség-képet mutattak, melyhez az okosak számára egy érdekes istentant, mindenki számára pedig az üdvözülés mélységes felajánlását társították, a mindenkibe beleértve a kor tudatlan, ám szellemileg kiéhezett átlagembereit is.

⁷ ¶ A rejtelevallások maguk után vonták a nemzeti hiedelmek megszűnését és számos személyimádás megszületéséhez vezettek. A rejtelevallásokból sok volt, de mindegyiket jellemezte:

⁸ ¶ 1. Valamiféle mesei elemekkel átszótt monda, rejtély — innen ered a nevük is. E rejtély rendszerint valamilyen isten életének és halálának, valamint az életbe való visszatérésének történetéhez kapcsolódott, amint jól példázzák azt a mitraizmus tanításai is, melyek egy időre együtt éltek és versengtek Pál erősödő kereszténységtiszteletével.

⁹ ¶ 2. A rejtelmek nem-nemzetiek és fajköziek voltak. Személyesek és testvériesek voltak, vallási testvériségeket és számos szakadár felekezeti társaságot hívtak életre.

¹⁰ ¶ 3. A szolgálataikat kifinomult beavatási szertartások és hatásos imádási szentségek jellemezték. A titkos szertartások szokásaik és eljárásaik néha háttorzongatóak és visszataszítóak voltak.

¹¹ ¶ 4. De függetlenül a szertartásaik természetétől, illetőleg a túlzásaik mértékétől, e rejtelevallások mind *üdvözülést* ígértek a híveiknek, „megszabadulást a rossztól, továbbélést a halál után és maradandó életet a szomorúság és a rabszolgaság e világán túli áldott területeken”.

¹² ¶ De ne essetek abba a hibába, hogy összekeveritek Jézus tanításait a rejtelevallásokkal. A rejtelmek népszerűsége az embernek a továbbélés utáni törekvését látta, megmutatva ezzel a személyes vallás és az egyéni pártatlanság utáni valós vágyat és szomjait. Bár a rejtelevallások e vágy megfelelő kielégítésével nem szolgáltak, azért előkészítették a terepet Jézus későbbi megjelenéséhez, aki viszont tényleg elhozta e világnak az élet kenyerét és annak vizét.

¹³ Pál, arra törekedvén, hogy kihasználja a rejtelevallások jobb fajtáihoz való általános ragaszkodást, Jézus tanításait bizonyos mértékben ezekhez igazította annak érdekében, hogy a várható megtértek nagyobb tömegei számára tegye azokat elfogadhatóbbá. De még Pálnak a jézusi tanításokkal (kereszténységgel) kapcsolatos engedménye is felsőbbrendű volt a rejtelevallások legjobbjaihoz képest annyiban, hogy:

¹⁴ 1. Pál erkölcsi megváltást, erkölcsi üdvözülést tanított. A kereszténység egy új életet vázolt fel és egy új eszményképet hirdetett. Pál elhagyta a varázslási szertartások szokásokat és a szertartások bűbájosát.

¹⁵ ¶ 2. A kereszténység az emberi probléma végső megoldásaival foglalkozó vallást kínált, mert nem csak üdvözülést ajánlott a szomorúságtól, sőt a haláltól, hanem

megszabadulást ígért a bűntől, az örök továbbélési jegyekkel bíró igaz jellemmel való felruházottság eredményeképpen.

¹⁶ ¶ 3. A rejtelevallások hitregékre épültek. A kereszténység, ahogyan Pál hirdette azt, történelmi tényen alapult: azon, hogy Mihály, az Isten Fia az emberiségnek adta magát.

¹⁷ ¶ A nem-zsidók körében az erkölcsiség nem szükségképpen kapcsolódott bölcelethez vagy valláshoz. Palesztinán kívül nem mindig gondolta úgy a nép, hogy a vallás papjának erkölcsös életet is kell élnie. A zsidó vallás és később Jézus tanításai, valamint a később kialakuló Pál-féle kereszténység nyitotta meg az első olyan európai vallások sorát, melyek egyik kézzel az erkölcsöket, a másikkal pedig az erkölcsant markolták, ragaszkodva ahhoz, hogy a vallási híveknek mindkettőre gondot kell fordítaniuk.

¹⁸ Jézus ilyen emberi nemzedékbe született Palesztinában, melyet ilyen tökéletlen bölceleti rendszerek uraltak és amelyet ilyen összetett vallási imádásfajta zavart össze. És ugyanezen nemzedéknek adta át később a maga személyes vallási evangéliumát — az Istennél való fiú elismerésről szóló evangéliumot.

6. A HÉBER VALLÁS

¹ A Krisztus előtti első század végére a jeruzsálemi vallási gondolkodást erőteljesen befolyásolták és némiképp át is alakították a görög műveltségi tanítások, sőt a görög bölcelet is. A héber bölcelet keleti és nyugati tanhelyei közötti hosszú küzdelemben Jeruzsálem és a nyugat többi része, valamint a Levante végül általában elfogadta a nyugati zsidó vagy átalakított hellén nézőpontot.

² Jézus korában három uralkodó nyelv volt Palesztinában: a köznép az aráminak valamilyen nyelvjárását használta; a papok és a rabbik héberül beszéltek; a művelt osztályok és a tehetősebb zsidó néprétegek általában a görögöt használták. A héber írásoknak az Alexandriában elkészített korai görög fordítása nem kis mértékben okolható azért, hogy később a görög vonal túlsúlya érvényesült a zsidó műveltségben és istentanban. És a keresztény tanítók írásai is rövidesen ugyanezen a nyelven jelentek meg. A judaizmus újjáéledése a héber írások görögre fordításának korától indul. Ez az alapvető fontosságú hatás döntötte el később, hogy a Pál-féle kereszténységet inkább nyugat és nem kelet felé terjeszkedik.

³ Bár az epikureusok tanításai igen kevésbé befolyásolták az elgörögösödött zsidó hiedelmeket, azokat azért anyagi értelemben igencsak érintették a platóni bölcelet elemei és a sztoikusok önmegtartóztatási tantételei. A sztoicizmus erőteljes benyomulását példázza a Makkabeus negyedik könyve; a platóni bölcelet és a sztoikus tantételek behatolása Salamon bölcsességeiben mutatkozik meg. Az elgörögösödött zsidók olyan mértékben vittek be a héber írásokba efféle képutaló értelmezéseket, amennyire még nem jelentett nehézséget a héber istentan megfeleltetése az általuk tisztelt arisztotelészi életfelfogásnak. Mindez

azonban irtózatossá zűrzavar kialakulásához vezetett, míg nem e problémákkal az alexandriai Filó kezdett el komolyan foglalkozni, aki arra törekedett, hogy a görög bölcseletet és a héber istentant szilárd és meglehetősen következetes vallási hiedelem- és szokásrendszerre hangolja össze és rendszerezze. És az egyesített görög bölcselet és héber hittudomány e későbbi tanítása uralkodott Palesztinában akkor, amikor Jézus élt és tanított, és amelyet Pál olyan alapként vett igénybe, melyre a kereszténység fejlettebb és felvilágosultabb vallásgyakorlatát építhette.

⁴ Filó nagyszerű tanító volt; a nyugati világ erkölcsstani és vallási gondolkodására ilyen mély hatást gyakoroló ember Mózes óta nem élt. Az erkölcsstani és vallási tanítások mindenkorai rendszereiből származó jobb elemek egyesítése terén eddig hét kiemelkedő emberi tanító tevékenykedett: Szetárd, Mózes, Zoroaszter, Lao-ce, Buddha, Filó és Pál.

⁵ Filó ama következetlenségeit, melyek onnan eredtek, hogy megpróbálta egyesíteni a görög rejtelemközpontú bölcseletet és a római sztoikus tantételeket a héberek me-reven előírászerű istentanáival, Pál nagyobbbrészt felismerte és bölcsen el is távolította a kereszténységet megelőző alaptanból. Filó mutatta az utat Pálnak ahhoz, hogy tökéletesebben helyreállíthassa a paradicsomi Háromság felfogását, mely régóta szunnyadt a zsidó istentanban. Pál csak egyetlen dologban nem tudott lépést tartani Filóval, illetőleg nem tudta meghaladni e jómódú és művelt alexandriai zsidó tanításait, s ez pedig a vezeklés tantétele volt; Filó a kizárólag a vér kiontása révén elnyerhető megbocsátás tantételétől való megszabadulást tanította. Talán a Gondolatigazítók valóságáról és jelenlétéről is tisztább képet alkotott, mint Pál. De Pál elmélete az eredendő bűnről, az öröklött bűnösségről és a veleszületett rosszról, valamint az attól való megszabadulásról alkotott tantételei részben Mitrász-eredetűek voltak, kevés közös elemük volt a héber istentannal, Filó bölcseletével vagy Jézus tanításaival. Az eredendő bűnnel és a vezekléssel kapcsolatos páli tanítások némely része magától Páltól származik.

⁶ János evangéliuma, a Jézus földi életéről szóló beszámoló utolsó darabja a nyugati népeknek szól és a történetet erősen a későbbi alexandriai keresztények nézőpontjából láttatja, akik szintén Filó tanításainak befogadói voltak.

⁷ ¶ Nagyjából Krisztus idejében a zsidókkal szemben különös ellenérzések jelentek meg Alexandriában, és e korábbi zsidó fellegvárából erős üldöztetési hullámot vetettek, elérve még Rómát is, ahonnan azután sok ezrüket elűzték. Ám e hamis beállításra alapozott hadjárat rövidéletű lett; nagyon rövid idő múlva a birodalmi kormányzat teljesen helyreállította a zsidók megnyirbált szabadságjogait a birodalom területén.

⁸ Szerte a nagyvilágban, függetlenül attól, hogy a zsidók éppen hová vetődtek a kereskedelem vagy a rabság okán, érzelmileg mind egyöntetűen viszonyultak a jeruzsálemi szent templomhoz. A zsidó istentan úgy élt tovább, ahogy azt Jeruzsálemben értelmezték és gyakorol-

ták, függetlenül attól, hogy a feledésbe merüléstől több alkalommal is csak bizonyos babiloni tanítók időbeni közbeavatkozása mentette meg.

⁹ E szétszóródott zsidók közül mintegy két és fél millió járt vissza rendszeresen Jeruzsálemba a nemzeti vallási ünnepeik megünneplésére. És nem számított, hogy milyen istentani vagy bölcseleti különbségek voltak is a keleti (babiloni) és a nyugati (hellén) zsidók között, mind egyetértettek abban, hogy az imádatuk középpontjában Jeruzsálem áll és abban, hogy mindegyre várták a Messiás eljövételét.

7. ZSIDÓK ÉS NEM-ZSIDÓK

¹ Jézus korára a zsidók már szilárd felfogással rendelkeztek az eredetükről, a történelmükről és a végzetükről. Mervé válaszfalat építettek önmaguk és a nem-zsidó világ közé; minden nem-zsidóra mélységes megvetéssel tekintettek. A törvény betűjét imádták és elmerültek a származásukkal kapcsolatos hamis büszkeségre alapozott önelégültség egy formájában. Előítéletes képzeteket alakítottak ki a megígért Messiásról, és e várakozásaik többsége egy olyan Messiásra irányult, aki az ő nemzeti és faji történelmük részeként fog eljönni. A korabeli héberek számára a zsidó istentan megmásíthatatlanul végleges, örökre rögzült volt.

² Jézusnak a türelemről és a kedvességről szóló tanításai és ez irányú szokásai éppen ellentétesek voltak a zsidók szokásos hozzáállásával, mellyel az általuk pogánynak tartott népekhez viszonyultak. A zsidók a külvilág iránt nemzedékeken át olyan hozzáállást tanúsítottak, mely megakadályozta, hogy elfogadják a Mesternek az emberek szellemi testvériségéről szóló tanításait. Nem szívesen osztottak Jahvén a nem-zsidókkal egyenlő feltételek mellett és hasonlóképpen nem szívesen fogadták el az Isten Fiának azt, aki ilyen új és különös tantételeket tanított.

³ Az írástudók, a farizeusok és a papság az egyházi formasághoz való ragaszkodás és a betű szerint értelmezett tanítások szörnyű kötelékével fogva tartotta a zsidókat, olyan béklyóban, mely még a római politikai uralomnál is valóságosabb volt. A Jézus korabeli zsidókat nemcsak hogy a *törvénynek* alárendelve tartották, hanem ugyanígy fogva tartották őket a *hagyományokhoz* való szolgálai kötelességek is, melyek a személyes és a társadalmi élet minden területére kiterjedtek és behatoltak. Minden hithű zsidót e részletesen előírt viselkedési szabályok gyötörtek és uraltak, és nincs semmi különös abban, hogy azonnal elutasították azt a közülük valót, aki megpróbálta figyelmen kívül hagyni a szent hagyományait, és aki semmibe merete venni az ő régóta tiszteletben tartott társadalmi viselkedési szabályait. Aligha tudtak valami nagy jóindulattal viseltetni egy olyannak a tanításaival szemben, aki nem habozott szembeszállni azokkal a hitelvekkel, melyeket ők magától Ábrahám apjuktól elrendeltnek tekintettek. Mózes adta a törvényt nekik és ebből nem voltak hajlandók engedni.

⁴ A Krisztus utáni első századra a törvénynek az elfogadott tanítók, az írástudók általi szóbeli értelmezése erősebb hatalmi erőt képviselt, mint maga az írott törvény. És

mindez megkönnyítette a zsidók bizonyos vallási tanítóinak, hogy az embereket bármilyen új evangélium elfogadása ellen hangolják.

⁵ E körülmények tették lehetetlenné a zsidók számára azt, hogy beteljesítsék az isteni végzetüket úgy, mint a vallási felszabadulás és a szellemi szabadság új evangéliumának hírnökei. Nem tudták lerázni a hagyomány béklyóit. Jeremiás az „emberek szívébe írt törvényről” beszélt, Ezékiel az „emberi lélekben élő új szellemről”, a Zsoltáros pedig azért imádkozott, hogy az Isten „tiszta szívet teremtsen az emberben és igaz szellemet újítson meg”. De amikor a jótétemények zsidó vallása és a törvénynek való alávetettség a hagyományelvű tehetetlenség okozta megrekedés áldozatául esett, akkor a vallásfejlődés iránya áttevődött nyugatabbra, az európai népekhez.

⁶ És így egy tőlük különböző nép kapott felkérést arra, hogy egy fejlettebb istentant adjon a világnak, egy olyan tanítási rendszert, mely magába foglalja a görögök bölcselét, a rómaiak törvényét, a héberek erkölcsiségét, valamint a személyiség szentségének és a szellemi szabadságnak az evangéliumát, melyet Pál alakított ki és amely Jézus tanításain alapult.

⁷ ¶ Pál kereszténység-tisztelete az erkölcsiségét mint zsidó anyajegyet hordozta magán. A zsidók úgy tekintették a történelmet, mint az isteni gondviselést — Jahve munkálkodását. A görögök tisztább fogalmakat vittek az új tanításba az örökkévaló életéről. Pál istentani és bölcséleti tanításait nem csak Jézus tanításai befolyásolták, hanem Platon és Filó is. Erkölcsstanában nem csak Krisztustól, hanem a sztoikusoktól is ösztönzést kapott.

⁸ A jézusi evangélium az antiókhiai kereszténység páli tiszteletfajtájában megtestesült formájában a következő tanításokkal keveredett:

⁹ 1. A judaizmusra áttért görögök gondolkodói bölcselete, beleértve az örökkévaló életéről alkotott némely feltevéseiket is.

¹⁰ 2. Az elterjedt rejtelemimádások tetszetős tanításai, különösen a valamely isten által meghozott áldozat révén való megváltásról, vezeklésről és üdvözülésről szóló Mitrász-tanítások.

¹¹ 3. A fennálló zsidó vallás szilárd erkölcsisége.

¹² ¶ A földközi-tengeri római birodalom, a pártus királyság és a Jézus korabeli szomszédos népek mind csiszolatlan és kezdetleges eszmékkel rendelkeztek a világ földrajza, a csillagászat, az egészség és a betegség terén; és természetesen, hogy meglepték őket a názáreti ács új és elképesztő kijelentései. A jó vagy rossz szellemek által való megszállottsággal kapcsolatos eszméket nem pusztán az emberi lényekre értelmezték, hanem sokan minden sziklát és fát is úgy tekintettek, mint amelyekben szellem lakozik. Elvárásolt korszak volt ez, és a csodákat mindenki mindennapos történéseknek hitte.

8. KORÁBBI ÍRÁSOS FELJEGYZÉSEK

¹ Amennyire csak lehetséges volt, összhangban a felhatalmazásunkkal, arra törekedtünk, hogy felhasználjuk és bizonyos mértékben össze is hangoljuk azon meglévő feljegyzéseket, melyek Jézusnak az Urantián eltöltött életével kapcsolatosak. Bár hozzáfértünk András apostol elvesztett feljegyzéséhez és hasznos segítséget kaptunk azon mennyei lények nagy sokaságának közreműködése által is, akik Mihály alászállásának (nevezetesen az ő ma már Megszemélyesült Igazítójának) idején a földön tartózkodtak, az volt a szándékunk, hogy felhasználjuk Máté, Márk, Lukács és János úgynevezett evangéliumait is.

² Ezek az újszövetségi feljegyzések a következő körülmények között keletkeztek:

³ 1. *A Márk által írt evangélium.* János Márk írta a legkorábbi (leszámítva András jegyzeteit), a legrövidebb és a legegyszerűbb feljegyzést Jézus életéről. Úgy ábrázolta a Mestert mint segédkezőt, aki ember volt az emberek között. Bár Márk az általa bemutatott helyszíneken maga is megfordult, a feljegyzése valóságban a Simon Péter szerinti evangélium. Már korán Péter mellé szegődött; később pedig Pál mellé. Márk e feljegyzést Péter biztatására és a római egyház nyomatókos kérésére írta meg. Tudván, hogy a Mester mily következetesen tiltotta a tanításainak leírását a földön és a húsvér testben való ittléte során, Márk az apostolokhoz és a többi vezető tanítványhoz hasonlóan nem tudta rászanni magát e dolgok leírására. Péter azonban úgy érezte, hogy a római egyháznak szüksége van az ilyen írott beszámoló jelentette segítségre, és Márk beleegyezett, hogy hozzáfog annak elkészítéséhez. Számos jegyzetet készített még Péternek a Kr.u. 67-ben bekövetkezett haláláig, és a Péter által jóváhagyott vázlat alapján és a római egyház számára röviddel Péter halálát követően elkezdett írni. Az evangéliumot röviddel a Kr.u. 68. év vége előtt fejezte be. Márk teljes mértékben a maga és Péter emlékeiből dolgozott. A feljegyzést azóta alaposan megváltoztatták, számos részt kivettek belőle és végül némely későbbi anyagot hozzáadtak annak érdekében, hogy pótolják az eredeti evangélium utolsó ötödét, mely az első kéziratból még a lemásolása előtt elveszett. A Márk által készített eme feljegyzés, András és Máté jegyzeteivel együtt alkotta az írott alapját minden későbbi evangéliumi beszámolónak, mely Jézus életének és tanításainak bemutatására irányult.

⁴ ¶ 2. *Máté evangéliuma.* Az úgynevezett Máté szerinti evangélium a Mester életéről szóló, a zsidó keresztények tájékoztatása céljából írt feljegyzés. E feljegyzés szerzője mindegyre arra törekszik, hogy Jézus életében megmutassa mindazt, amit annak érdekében tett, hogy „beteljesedjék, amit a látnok mondott”. Máté evangéliuma Dávid fiaként ábrázolja Jézust, olyan képet fest róla, mint aki nagy tiszteletet mutat a törvény és a látnokok iránt.

⁵ Ezt az evangéliumot nem Máté apostol írta. Ezt Izador, az ő egyik tanítványa írta, aki az ezen események elbeszélésével kapcsolatos munkájában nem csak Máté személyes emlékeire támaszkodhatott, hanem egy bizonyos fel-

jegyzésre is, melyet ez utóbbi készített Jézus mondásairól közvetlenül a keresztre feszítés után. A Máté által készített eme feljegyzés arámiul íródott; Izador pedig görögül írt. Nem szándékos csalást akartak elkövetni azzal, hogy a művet Máténak tulajdonították. Akkoriban szokás volt, hogy a tanítványok így tisztelik meg a tanítóikat.

⁶ Máté eredeti feljegyzésének megszerkesztésére és beemelésére Kr.u. 40-ben került sor, épp azelőtt, hogy elhagyta Jeruzsálemet az evangéliumi hitszónoklati tevékenység megkezdése miatt. Ez magánjellegű feljegyzés volt, annak utolsó másolata pedig egy szíriai rendházútzenben semmisült meg Kr.u. 416-ban.

⁷ Izador Kr.u. 70-ben menekült el Jeruzsálemből, azt követően, hogy Titusz seregei körülvették a várost, s magával vitte Pellába Máté jegyzeteinek egy másolati példányát. Izador a 71. évben, még a pella otléte alatt írta meg a Máté szerint való evangéliumot. Szintén nála volt a Márk-féle beszámoló első négyötöde.

⁸ ¶ 3. *A Lukács által írt evangélium.* Lukács, az antiókhiai pizidiabeli orvos, Pál egyik nem-zsidó áttért híve volt, és ő egy egészen más történetet írt meg a Mester életéről. Kr.u. 47-ben kezdte követni Pált és akkor kezdett ismerkedni Jézus életével és tanításaival is. Lukács a feljegyzésében sokat megőriz az „Úr Jézus Krisztus kegyelméből”, ahogy e tényeket Páltól és másoktól összegyűjtötte. Lukács úgy mutatja be a Mestert, mint „a vámszedők és a bűnösök barátját”. Egészen a Pál halála utáni időkig nem szötte bele a maga számos jegyzetét az evangéliumba. Lukács a 82. évben készítette el az írását Akhájában. A tervei szerint három könyv foglalkozott volna Krisztus és a kereszténység történetével, azonban Kr.u. 90-ben meghalt, épp mielőtt befejezte volna e munkáinak a második részét, az „Apostolok cselekedeteit”.

⁹ Evangéliumának összeállítása során Lukács először a jézusi életet Pál elbeszélése szerint láttató anyagokra támaszkodott. Ennélfogva Lukács evangéliuma bizonyos tekintetben a páli evangélium. De Lukács egyéb forrásanyagokat is igénybe vett. A jézusi élet számos eseményének nem csak nagyszámú szemtanúját kérdezte ki ama részletek felől, melyeket lejegyzett, hanem megvolt neki a Márk-féle evangélium egy példánya is, vagyis az első négyötöd rész, az Izador-féle beszámoló és egy rövid feljegyzés is, melyet egy Cedesz nevű hívő készített Kr.u. 78-ban Antiókhiaiban. Lukács rendelkezésére állt egy csonka és átjavított jegyzetmásolat is, melynek szövegéről azt állították, hogy András apostol készítette.

¹⁰ ¶ 4. *János evangéliuma.* A János szerint való evangélium nagyjából Jézusnak a Júdeában és Jeruzsálem környékén végzett azon munkájához kapcsolódik, mely a többi feljegyzésben nem szerepel. Ez az úgynevezett János, a Zebedeus fia szerint való evangélium, és bár nem János írta, ő ösztönözte annak megírását. Az első megírása óta többször is átszerkesztésnek vetették alá annak érdekében, hogy úgy tűnjön, mintha maga János írta volna. E feljegyzés készítésekor János birtokában volt a többi evangélium, és úgy látta, hogy nagyon sok dolog kimaradt be-

lölük; ennek megfelelően Kr.u. 101-ben arra bátorította társát, Nátánt, egy cezareai görög zsidót, hogy fogjon hozzá az íráshoz. A tartalom kialakításakor János a maga emlékéanyagára és az akkor már létező három feljegyzésre hagyatkozott. Ő maga nem készített feljegyzéseket. Az „első jánosi” nevet viselő levelet maga János írta kísérőlevélként ahhoz a munkához, melyet Nátán az ő irányításával végzett.

¹¹ ¶ Mindezen írók őszinte képet festettek Jézusról, ahogy ők látták, emlékeikben felidéztek vagy hallották másoktól, és ahogy e távoli eseményekről alkotott fogalmaikat befolyásolta az, hogy később a magukévá tették a kereszténység Pál-féle istentanát. És e feljegyzések, bár tökéletlenek, elégségesnek bizonyultak ahhoz, hogy megváltoztassák az urantiai történelem menetét csaknem kétezer éven át.

¹² [Az írások hiteléről: Azon megbízatásom teljesítése során, hogy a názáreti Jézus tanításait újra megfogalmazzam és a tetteit újra elmondjam, szabadon merítettem minden feljegyzés- és bolygói ismeretanyagból. Vezérlőelvemnek megfelelően olyan feljegyzést igyekeztem készíteni, mely nem csak a ma élő emberi nemzedék számára lesz megvilágosító hatással, hanem amely hasznos lesz minden jövőbeli nemzedéknek is. A rendelkezésemre álló hatalmas ismerethalmazból azokat választottam, melyek e cél eléréséhez a legmegfelelőbbek. A lehető legnagyobb mértékben tisztán emberi forrásokból vettem az adatokat. Csak az ilyen források hiánya esetén folyamodtam emberfeletti feljegyzésekhez. Amikor a jézusi élet és tanítások eszméi és fogalmai megfelelően kifejezhetők voltak az emberi elme által, akkor mindig előnyben részesítettem az ilyen, kétségtelenül emberi gondolatmintákat. Bár törekedtem arra, hogy a szavakra épülő kifejezésmódot jobban hozzáigazítsam a Mester életének és tanításainak valós jelentéstartalmához és igaz jelentőségéhez, amennyire az csak lehetséges volt, azért minden beszámolómban tartottam magam a tényleges emberi fogalomhoz és gondolatmintához. Tudom jól, hogy az emberi elméből eredő fogalmak elfogadhatóbbak és hasznosabbak lesznek minden más emberi elme számára is. Amikor nem tudtam megtalálni a szükséges fogalmakat az emberi feljegyzésekben, illetőleg emberi kifejezésekben, akkor a rendembeli földi teremtmények, a közteslények emlékeforrásaihoz folyamodtam. És amikor az a másodlagos ismeretanyag is elégtelennek bizonyult, habozás nélkül igénybe vettem a bolygói szint feletti forrásokat.

¹³ Az emlékeztetőket, melyeket összegyűjtöttem és amelyekből elkészítettem a Jézus életéről és tanításairól szóló eme beszámolót — az András apostoltól rögzített emlékeken kívül — olyan értékes gondolatokat és felsőbbrendű fogalmakat tartalmaznak a jézusi tanokról, melyek több mint kétezer olyan emberi lénytől származnak, akik Jézus kora óta ezeknek a kinyilatkoztatásoknak, pontosabban újbóli közléseknek az időpontjáig a földön éltek. A kinyilatkoztatási engedélyt csakis olyan esetben vettem igénybe, amikor az emberi adatok és emberi fogalmak nem szolgálhattak megfelelő gondolatmintával. A kinyilatkoztatá-

si megbízásom tiltotta, hogy emberin kívüli ismeretanyaghoz vagy kifejezésforrásokhoz folyamodjak addig, amíg igazolni nem tudom, hogy az erőfeszítéseim ellenére sem sikerült megtalálnom a szükséges fogalmi kifejezést a tisztán emberi források között.

¹⁴ Jóllehet a tizenegy közteslény társammal együttműködve és a feljegyzési Melkizedek felügyelete alatt dolgozva annak megfelelően adtam elő e beszámolót, ahogy annak hatékony rendszeréről gondolkodtam és ahogy annak közvetlen kifejezés módját megválasztottam, mindazonáltal azon eszmék többsége, sőt ama hatékony kifejezések némelyike, melyeket így felhasználtam, számos emberfajta olyan egyedeinek elméjében fogant meg, akik a közbenső

nemzedékek korában éltek a földön, közöttük azokkal is, akik most, e vállalkozás idején élnek. Sok esetben inkább szolgáltam adatgyűjtőként és szerkesztőként, mint eredeti elbeszélőként. Habozás nélkül magamévá tettem azokat a lehetőleg emberi eszméket és fogalmakat, melyek képessé tehetek arra, hogy a legeredményesebben mutassam be Jézus életét, és amelyek képessé tehetek arra, hogy az ő páratlan tanításait a legnagyobb haszonnal és általánosan magasztos kifejezés móddal adjam elő újra. Az urantiai Egyesült Közteslények Testvériségének nevében a leghálásabb elismerésemet fejezem ki minden olyan feljegyzés és fogalom iránt, melyet a továbbiakban felhasználtunk Jézus földi élete újbóli, részletesebb kifejtése során.]